

O INSCRIPȚIE INEDITĂ DIN FOSTA COLECȚIE A PROF. DR. FR. RAINER

În noiembrie 1954 am văzut în curtea Muzeului istoric din Ploiești două fragmente de altar cu inscripție. Le-am adunat, le-am curățat bine și am constatat că se lipesc, făcând parte dintr-un singur altar, care fusese luat de la vila dr. Fr. Rainer din comuna Cheia și adus la muzeu. Localnicii spun că ar fi fost adus la vilă din ruinele castrului de la Drajna de Sus. Conținutul inscripției însă pune la îndoială această proveniență și nici piatra din care e făcut altarul nu se găsește în regiune. Piatra e un fel de gresie de culoare castanie frecventă în împrejurimile orașului Alba Iulia, aceea ce se potrivește și cu conținutul inscripției. Probabil monumentul a ajuns la vila dr. Fr. Rainer prin cumpărare.

Piatra are forma de altar, profilat la ambele capete, însă, din profiluri numai la capătul de sus se mai păstrează fragmente pe două fețe. Deasupra profilului superior e reliefat un cerc, azi tocit, încît nu se poate vedea dacă nu cumva era o coroană.

Altarul are înălțimea totală de 0,85 m, numai trunchiul fiind înalt de 0,58 m și lat de 0,28 m. Este spart în două bucăți probabil încă din antichitate, pentru că bucata de jos e mai tocită pe fața scrisă, dîndu-i-se desigur, o altă întrebuințare. Marginea din stînga de asemenea e ruptă, mai mult în dreptul spărturii, și pierdută. Inscripția cuprinde 7 rînduri. Literele, frumos gravate, sînt înalte de 0,05 m și, cu puține excepții, se citesc ușor.

Fig. 1

C. Ulpio

[*B*]ono

[*d*]ec(urioni), aed(ili),

[*III*]I vir(o) m(unicipii)

A(puli), s(accedoti) pr(ovincia) Ulp(ius)

Lucius

liber(tus)

În. r. 1, se păstrează pe piatră, din prima literă, capetele lui *C*; în r. 2, în spațiul distrus la început, nu încapă decît o literă, *B*, deci cognomenul

Bono (cf. CIL III, 14614 și 14507, *antica* r. 47); în r. 3, de asemenea lipsește prima literă, dar cele două următoare, *E C*, îl cer pe *D*; în r. 4, înainte de *VIR* este o hastă verticală, dar trebuie să admitem înaintea ei încă trei — poate cele două din mijloc mai mici — căci inscripțiile menționează la municipiul *Apulum IV-viri* iar nu *II-viri* (cf. CIL, III, 1132; C. Daicoviciu, « Dacia », VII-VIII, 1937—1940, p. 306, nr. 2 și 3); în r. 5, a treia literă e un *P*, are bucla roasă, însă, observată atent piatra, se vede adincitura ductului ei.

Pentru lectura *S(acerdoti) pr(ovinciae)* din r. 5, vezi CIL, III, 12766 și 6170. Ultima literă din același rând e un *L* ligat cu *P*. E drept că bucla lui *P* este și aici tocită, dar adincitura ductului ei e vizibilă.

Asupra lui *Lucius* ca cognomen, vezi inscripția de la Căței publicată greșit de A. Kerényi, *Die Personennamen von Dacien*, 1941, nr. 2402, dar citită corect de I. I. Russu: *Scantius Lucius bf. cos.* (comunicare verbală).

E probabil că în spațiul de sub inscripție, azi deteriorat, era o formulă ca *d(onum) d(edit)*.

Cunoaștem deci încă un magistrat din *Apulum* care ajunge și *sacerdos provinciae*. În această din urmă calitate, el liberează pe sclavul său *Lucius*, care, drept mulțumire, îi ridică un altar onorific.

Inscripția datează din timpul lui M. Aurelius, când *Apulum* e *municipium*; în timpul lui Commodus devine *colonia*.

GR. FLORESCU

НЕОПУБЛИКОВАННАЯ НАДПИСЬ ИЗ БЫВШЕЙ КОЛЛЕКЦИИ ПРОФЕССОРА РАЙНЕРА (КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ)

Во дворе Исторического музея в Плоешти находились два фрагмента алтаря с надписями. Они входили в состав бывшей коллекции профессора Райнера и, повидимому, происходят из Трансильвании. Сравнительными исследованиями было установлено, что они принадлежат одному и тому же памятнику. В тексте, который был вырезан на алтаре упомянуто имя одного судьи из Апулума, бывшего в то же время и *sacerdos provinciae*. Занимая эту должность, он освобождает своего раба Лучиуса, который в благодарность воздвигает ему почетный алтарь. Надпись датируется временами М. Аурелия.

UNE INSCRIPTION INÉDITE FAISANT PARTIE DE LA COLLECTION DU PROFESSEUR DR. RAINER (RÉSUMÉ)

Dans la cour du Musée d'Histoire de Ploiești se trouvent deux fragments d'autel à inscription, appartenant à l'ancienne collection du professeur Dr. Rainer et provenant probablement de Transylvanie. En les rapprochant, on a constaté qu'ils appartenaient à un même monument. Dans le texte gravé sur cet autel se trouve mentionné le nom d'un magistrat d'Apulum qui parvint à la dignité de *sacerdos provinciae*. En cette qualité, il affranchit son esclave *Lucius* et celui-ci, en témoignage de sa reconnaissance, fit élever un autel en son honneur. L'inscription date du temps de Marc Aurèle.